

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
dr. Franciscy Lajos.
Társ szerkesztő:
dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A választói jog reformja.

VII.

A szavazás.

A választói jog gyakorlásának ténye, a szavazás. Erre vonatkozólag a benyújtott javaslat több elvi fontosságú intézkedést tartalmaz.

A 100-ik § kimondja, hogy a szavazás nyilvánosan, előszóval történik.

Nálunk Magyarországon ez az intézkedés senkit sem lep meg, mert nálunk a szavazás eddigelé is nyilvános volt s előszóval történt. A javaslat tehát egyszerűen fentartja a régi gyakorlatot. Az azonban tagadhatatlan, hogy ez az intézkedés elégedetlenséget kelt azokban a körökben, melyek a szavazás titkos volta mellett állást foglaltak. Ide tartoznak főképp a munkásosztályok és pedig nem csak a socialdemokraták, hanem a keresztény socialisták is.

Kifejtettük már különböző alkalmakkor, hogy a szavazásnak a formája nem tartozik a választói jog lényegéhez. Merően célszerűségi kérdés az, nyílt, vagy titkos legyen-e a szavazás? A titkos szavazás jobban kedvez a választói joggyakorlat szabadságának, a nyílt szavazás jobban kedvez ezen joggyakorlat becsületességének.

Nálunk mindenek előtt arra van szükség, hogy a választói jog gyakorlása becsületesebb legyen, vagyis hogy összhangban álljon az állami és társadalmi célokkal. Ez a becsületesség már a szabadságot is garantálja jelentékeny részben. Veszedelemes dolog lenne a választók egy nagy részének módját és alkalmát nyújtani arra, hogy a választói jog örve alatt az állam és a társadalom ellen aknamunkát folytathasson.

A benyújtott javaslat másik fontos intézkedése a 101-ik §-ban foglaltatik, mely megállapítja, hogy a többes szavazati joggal bíró választó *nem adhat le kevesebb szavazatot*, mint a mennyi őt az érvényes névjegyzék szerint megilleti, s kettős, vagy hármasszavazatot csak ugyanarra az egy jelöltre adhatja.

Ez már a *szavazási kényszer* egyik formája. Ettől már csak egy lépést kellene tennünk a teljes szavazási kényszerhez, a mely a választói jog gyakorlását minden szavazattal bíró állampolgárra nézve kötelezővé teszi. Egy olyan kényszer lenne ez, a melytől kár volna irtóznunk. Vannak jogok, melyektől a köteletség elválaszthatatlan, úgy hogy a jog elhanyagolása köteletség-szegést von maga után. Ilyen a választói jog is. A ki ezt nem gyakorolja, az vét azon

kötelesség ellen, melylyel a hazának tartozik.

Rosszul gyakorolni a választói jogot bűn; nem gyakorolni azt, mulasztás. Am a mulasztás is vétség, melynek elkövetését törvényes intézkedésekkel kell akadályozni.

A kötelező szavazás a polgári szabadságot épp úgy nem sérti, mint a hogy nem sérti azt általában az a kötelezettség, hogy minden állampolgár az állam jogrendjéhez alkalmazkodjék. A választói jog gyakorlása ehhez a jogrendhez tartozik, ahhoz tehát mindenkinek alkalmazkodnia kell. Nem szenvedhet kétséget, hogy ha sokan nem élnének a választói joggal, lehetetlen volna a különböző társadalmi törekvéseket és politikai célokat megvalósítani, lehetetlen volna megteremteni azt a törvényhozási és kormányzati közrendet, melyet az alkotmányos élet természete követel.

Ha egyszer valamely nemzet alkotmányos közrendet akar birni, ha alkotmányos korlátok közé szorítja a törvényhozási és közkormányzati jog gyakorlását, akkor tartsa is fenn azt az alkotmányos közrendet, mert e nélkül úgy a törvényhozásban, mint a közkormányzatban is zűrzavar keletkezik s mind a két körbe a legtűrhetlenebb visszaélések csempésztenek be.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Az én hárfám.

— Irta: Vissnyovszky Rezső dr. —

*Én szivemből tépem a dalt,
Ó, ne a úgy, mint mások,
Mint a bizarr, torzéletű
Magyar messiások!*

*Én nem dobot peregtetek
S nem fívom a sípot,
Műekébe fogott lóval
Ugart nem hasítok.*

*Gyűlölöm a trágár-dalok
Beteg pengetőit
És a merészröptű „ujak”
Ezer arcedőit!*

*Mert nem a gond, nem a küzdés
Véste homlokukra,
Hanem az éj kísértetes,
Könnyű kaland útja.*

*Gyűlölöm a boros-kancsók
Részeg forgatóit,
S az Argyilus arcu titán
Alom-légióit!*

*Az én hárfám szelid hangszer,
Jávorfá a fája,
S a húr rajta Hősehérekém
Százszernyi álma.*

*Fehér-dalok fehér szárnyán
Száll suhanva lelkem,
S egy fehér lány virágával
Koszorúz meg engem.*

*Én szivemből tépem a dalt,
Ó, ne a úgy, mint mások,
Mint a bizarr, torzéletű
Magyar messiások!*

Ivánkai alvégi monolog.

1908. december 29-én.

Nohát ez már mégis csak sok! Hallatlanul halátlanok! Hiába fortyant föl az *Emődý Jóska*, mégis igaza volt *Deák Jancsinak*, mikor azt vágta ennek az egész kompániának a szemibe, hogy: *kreaturák!*

Kreaturák bizony, de meg milyenek! És mind az én kreaturám!

Steinert a főjegyzőt kibuktattam, mert okosabb mint én, *Turchányit* az alispánt ott hagytam, mert nem okosabb mint én.

Gyürkyt a főjegyzőt ott hagytam, mert ravaszabb, mint én, *Langhammert* behoztam főjegyzőnek, mert nem veszedelmesebb mint én.

Crausz Vincét az árvaszéki elnököt kibuktattam, mert jobban szerette a bátyját mint én, helyébe tettem *Vinklert*, mert nincsen bátyja, a kit jobban szeretne mint én.

Tóth Lajos főszolgabíró kibuktattam, mert gögösebb mint én, *Markovicsot* helyébe tettem, mert nem fújja magát mint én.

Czocher Kálmánt Nyitrára hoztam, mert olyan soká agglégény mint én, *Abaffyt* Brestyenszkynek a nyakára avansziroztattam, mert nem sokkal jobb barátja mint én.

Modrányi Ivánt alelnökké tettem, mert jobb verseket csinál mint én, *Csemniczky Gézát* beszorítottam, mert vörösebb ember, mint én.

Frideczky Timótnak megkegyelmeztem, mert ő is egy volt alispánnak a fia, mint én, *Frideczky Bélát* főbírónak hagytam, mert az apja főispán volt, mint én.

Szálának, Szabónak nyakát nem szegtem, mert egyik sem annyira őszinte mint én, *Filbergert, Rákóczyt* megmentettem, mert bizonyos mandátum ügyekben halásnak mutatkozni tudok én.

Dobcsányit Zsambokréten nem bántottam, mert nem szereti úgy zavarni a vizet mint én,

Ez okból mi a szavazási kényszert örömmel fogadnók s azt egy kiváló eszköznek tartanánk a polgári érettség fejlesztésére és az alkotmányos közrend érdekeinek nagyobb mérvű biztosítására.

A mi már a szavazatok átvételét illeti, tudjuk, hogy e tekintetben is nagyon fontos és szigorú intézkedésekre van szükség. A szavazó polgárra és az alkotmányos közérdekre nézve a szavazat átvétele épp oly jelentős, mint annak leadása.

A javaslat 105-ik §-a szerint, a jelentkezők szavazati joga és a szavazatok érvényessége ellen a küldöttségi tagok és a bizalmi férfiak kifogást tehetnek. E kifogások felett a küldöttségi elnök határoz, a ki azokat a jelentkezőket, a kiknek szavazati joguk nincs, visszautasítani, az érvénytelen szavazatok érvénytelenségét kimondani, a többieket pedig elfogadni köteles.

Ime egy újabb példája a *basáskodó* magyar bürokratizmusnak!

Ki az a választási, vagy küldöttségi elnök? Bíró ő, vagy egyszerű eljáró közege? Bíró nem lehet és sehol a világon bírói tisztet nem gyakorol, ez oda tartozik, a hova a törvény a választások feletti bíráskodást utalja. Hogyan illetheti meg tehát az elnököt az a jog, hogy szavazatokat visszautasítson, vagy azoknak az érvénytelenségét kimondja?

Nem, a törvénynek idáig nem szabad mennie. A törvényben minden esetre gondoskodni kell arról, hogy ne szavazhasson az, a kinek nincs szavazata és ne számítassék be az érvényes szavazatok közé az érvénytelen szavazat. Ehez azonban teljesen elégséges az, ha a kifogásolt választókról és szavazatokról külön jegyzék vezetetik, s ebben a visszautasítást, vagy a szavazat érvénytelenítését célzó kifogás is feljegyeztetik.

A szavazás eredményének megállapításánál a kifogásolt szavazatok is számba veendőek. A pártoknak, de sőt bárkinek

Ráczot, Bosnyákot, Soókyt, Lakicsot, Csernyánskyt nem bolygattam, habár tudom, hogy valamennyi úgy szeret engem, mint őket én.

Ifjabb *Thuróczy* Károlyt főszolgabíróvá tettem, nemcsak azért, mert az apjával, meg a nagybátyjával 15 éven át a legnagyobb harmóniában és a legmelegebb barátságban együtt szolgáltam én, hanem azért is, mert az egész megye tudja, hogy ők mindig éppen úgy kedveltek és tisztelték engem, mint őket én!

Mikor még főispán voltam, mind úgy reszketett előttem, mint a miskolczi kocsonya. Úgy hajlongtak, ha megláttak, mintha én lettem volna a Dalai Láma! Nohát nekik voltam is!

Most egy esztendeje, hogy megcsináltam Andrásynak és annak az ugynevezett nyitrai pártszövetségnek a truccára azt a restaurációt, melyen főispánságomnak a nyakát szegtem, és a főispáni székéből kipottyantam!

Azt hittem, ha az évforduló táján eljövök a megyei közgyűlésre, hát az én kreaturáim nagy óvációval, kitörő lelkesedéssel és szünni nem akaró éljenzéssel fognak engem fogadni és mellettem demonstrálni.

Nohát mondhatom, szépen jártam! Hallatlanul hálátlan népség!

módjában áll a kifogásoltak jegyzéke alapján a megállapított szavazási eredmény megmértését kérni az illetékes bíróságtól.

Ez felel meg egyedül a polgári szabadságnak, minden más intézkedés csak az egyéni önkény növelésére szolgálhat.

Szövetkezeti mézárszék. A régóta sajnósan észlelt húsmizériák megszüntetésére f. hó 7-én megtörtént az első lépés, még pedig — úgy hisszük — az elhatározó lépés. A nyitrai Katolikus Kör *közgazdasági bizottsága* ugyanis elhatározta, hogy Nyitra szövetkezeti alapon mézárszéket létesít s nyomban kibocsátotta az erre vonatkozó felhívást. A szövetkezet kezdetben csak húst fog árultani, később egyéb élelmiszeri cikkeknek (krumpli, hüvelyes vetemények, tej stb.) a beszerzését is fogja közvetíteni. Lapunk olvasói mellékelve veszik a bizottság felhívását és azzal kapcsolatosan az aláírási ívet. Ott megtalálják a teljes tájékoztatást a szövetkezeti szervezetről, melynek alapvető pontjai közül e helyen csak azt az egyet emeljük ki, hogy a szövetkezet *korlátolt felelősséggel* alakul és minden tag csak a *jegyzett üzletrész értékéig* felelős a szövetkezet kötelezettségeiért. Ez a korlátozás megnyugtathatja a szövetkezeti tagokat az iránt, hogy nem bocsátkoznak kockázatos, esetleg súlyos anyagi veszteséggel járó vállalkozásba. — A katolikus kör *közgazdasági bizottsága* a szövetkezet megszervezésére és az alakuló gyűlés előkészítésére egy bizottságot küldött ki, melynek tagjai: *Steiner Gyula, Hercmanszky Imre és Kardoss Géza.* Ezeknek a férfiaknak lelkes ügyszere, szakértelme és lelkiismeretessége garancia arra nézve, hogy itt valóban a közönség érdekeinek önzetlen felkarolásáról van szó. Ezen az alapon az ügyet a közönség rokonszenvébe ajánljuk, mint teljes bizalomra méltó vállalkozást.

Támadás bíróságunk ellen.

A Nyitrai Hirlapban egy idő óta rendszeres cikksorozat jelenik meg, melyben a cikkíró a nyitrai kir. törvényszék felelősségi tanácsát támadja.

Hogy mennyire alaptalan és igazságtalan ez a támadás, azt az említett lap ez évi január 9-iki számában megjelent cikk, melynek dr. Weisz Vilmos nyitrai ügyvéd a szerzője, eléggé megvilágítja.

A cikkíró elmondja a következő jogi esetet.

Eljöttem extra Budapestre, hogy itt hűveim hódolatát fogadjam s hatalmam virulását láthassam, urbi et orbi hirdethessem. Bejövök a terembe, se szó, se hang! Senki nem mozdul. Senki sem borul térdre, az emberek örömtől nem tombolnak, a csillárok ki nem gyulnak, az asztalok nem táncolnak, a főispán az ülést 10 percre föl nem függeszti!

Báránbundás kabátomat, juhászkuccsmamat kényyszerültem magam lehúzni.

Egyedül vigasztaló az volt még, hogy nem jutott másutt hely, mint az asztal végén, az én régi kebelbarátom *Grünfeld* Náthán mellett, a ki a kezemet nagyon melegen szorította — volna, ha oda nyújtottam volna!

Az emberek mind úgy néztek rám, mintha azt akarták volna mondani: *sic transit gloria mundi!*

Hanem megálljatok. Lesz még Budán kutya-vásár! Kitör majd megint valami darabont-alkotmányvédelem-féle világ. Előránt engem ismét a politikai ábrándozók baleksága, fölkapaszkodom magasabba a hátukon! Leszek még kegyelmes úr és da Capo — főispán!

Akkor majd fogtok ismét spontán eljenezni és hajlongani!

X. Y. mint hitelező alzálogjogot jegyeztetett adósának a zálogjogára. Az alzálogjog bekebelezése után az ingatlan tulajdonosa az érsekújvári járásbírósnál sommás pert indított az alzálogjog törlése iránt, úgy érvelvén, hogy miután a zálogjogi követelés abban az időben, a mikor az alzálogjog bejegyzése történt, már fenn nem állott, ennél fogva az alzálogjog bekebelezése érvénytelen volt, s így az törlendő.

Az érsekújvári bíróság a felperes keresetének helyt adva az alzálogjog törlését elrendelte. Az ügy a nyitrai kir. törvényszék felelősségi tanácsa elé került, mely az I. fokú bíróság ítéletét helyben hagyta.

A felelősségi tanács elnöke *Argay Béla*, nyitrai kir. törvényszéki bíró volt, akit a Nyitrai Hirlap imígyen aposztrofál:

„*Argay* vagy ismeri a törvényt, de gonosz szándékból, rossz akaratból, hogy az alperesnek, ki előtte talán nem grata persona, kárt és kellemetlenséget okozzon, megszegte azt és visszaélt hivatalos hatalmával.“

„Vagy ő nem ismeri megfelelően a jogszabályokat és nem bír azon jogi felfogással, hogy olyan ítéletet, mint az itt bírálat alá vetett, hozni nem lehet, nem szabad.“

Mindig azt vallottuk és valljuk most is, hogy a bíróság tényei, ítéletei a nyilvános megbírálnak tárgyát képezhetik. Jogi szempontból, tudományos kutatással, tárgyilagos érvekkel boncolgatni a bírósági ítéletet épp úgy szabad, mint bármely más közéleti cselekedetet, vagy funkciót. Ámde ezen a határon túl menni és odavágni az ítélkező bíró szemébe, habár csak lehetőség alakjában is, azt a föltevést: „Te gonosz szándékból, rossz akaratból megszegted a törvényt, visszaéltél hivatalos hatalmaddal“ — ez egy olyan támadás a bírói lelkiismeret, becsület és működés ellen, melyet megtorlás nélkül eltűnni, elszenvadni egy pillanatig sem szabad.

A szóvá tett jogi esetet illetőleg megjegyezzük, hogy midőn a nyitrai törvényszék arra az álláspontra helyezkedett, hogy *hatálytalan* egy olyan alzálogjognak a bekebelezése, mely egy már kifizetett tartozásra vonatkozó zálogjogra vezetetik: a jelenlegi joggyakorlatnak *teljesen megfelelően* járt el.

A kir. Curia ugyanis 1908. év április hó 9. 4900/1907. sz. a., a következő elvi jelentőségű határozatot hozta: Ha az alzálogjognak végrehajtás útján való szerzése oly időben történt, a mikor a letiltott követelés már megszűnt, az alzálogjog bekebelezése *hatálytalan* végrehajtási foglalás alapján történt és így az *alzálogjog is hatálytalan*.

Nem szenved kétséget, hogy bíróságunk az ellene intézett durva támadásért fényes elégtételt fog kapni s ez minden mástól eltekintve, már a jogi közélet szempontjából is szükséges. Nyitra megyének siralmas közéleti viszonyai között, bírói karunk az az egyetlen testület, melyhez a jogkereső közönség bizalommal fordulhat. A közigazgatás élén számos darabont áll, kiknek tudatlanságát, rossz szellemét, politikai és társadalmi erkölceit a közönség szenvedve kénytelen tűrni, belügyi kormányunk gyengesége és politikai tendenciái miatt, de bíróságunkat olyan tiszteletre méltó férfiak vezetik, a kikben a szeplőtelen jellemmel tudás, humanus érzés és hivatalos buzgóság párosul.

Ennek a testületnek erkölcsi és szellemi disze, mindnyájunk közjáva. Aki ezt rongálja, megérdemli, hogy lesújtson rá a jogéletet védő és oltalmazó törvény karja.

Reflexiók.

A hurokra került csirkefogó tisztességről szava a bírójának...

Az utca szennye, akit tegnap még nyugodt lélekkel pofozhatott végig a legutolsó csirkefogó, kotonuszt ölt s úgy pőzol a jellem, a becsület maszkjában... A falu bolondja, kire otthou új-

jal mutat minden gyermek, ott áll a torony tetején, onnan hirdeti hangos szóval a maszlagos bölcseségét...

Nemde farsangi képek!?

Nevetni szeretnek rajta, kacagni ahogy sikerült tréfán szokás, kacagni amíg csak bírnek és — és nem teszem. Odaáll életem az élet, a valóban ismert, komolyan tudott élet és egyszerre csak lekonyul az orrom, egyszerre csak komorrá válik a mosolygó arcom.

Nem kacagni való tréfa mindez, a legkomolyabb valóság. Ott van, így van ez az életben.

S ha csak eddig volna!

Végre is joga van mindenkinek arra, hogy érvényesüljön úgy, ahogy neki jól esik. Érvényesüljön ott, akkor, ahol és amikor csak érvényesülni tud. Érvényesüljön azon a helyen, abban az időben, ahol és amikor ő jónak gondolja.

Ha akad, aki szóba áll a csirkefogóval, megsüvegezi az utca szennyesét, megfogadja a falu bolondjának tanácsait, igaza van ennek, ha szavai, ha pózai, ha tanácsokat oszt jobbra-balra. Miért ne tenné? Joga van hozzá. Az élet joga a Ma joga. Tessék! Nincsen, nem lehet szava senkinek ellene.

Ha azonban mindez a sok parazita megújítja a pünkösdi királyságát, és szuverén akarna lenni; ha azért, mert talán kevés neki a sok pulya groteszk hódolata és nagyobbat kíván; ha az ő lehetetlen erkölcsi rendjét rá akarja oktrojálni másokra, mindenkire, talán az egész társadalomra — hát ezt nem lehet megengedni. Csak van valakinek bátorsága, hogy odavágja a szeméköz: Eddig és ne tovább! Csak van valahol olyan erkölcsi erő, amely képes rá, hogy megállítsa az ilyen örült dühöngőt a vad rohanásában! Csak van hatalom, amely megfékezze, megzabolazza a szilajságát!

Vagy nem volna? Eddig jutottunk volna már? Hol hát a társadalom, hol a világ szava, a sajtó az ő mindenlátó szemével, az ő roppant erkölcsi erejével?

A sajtó?! Hiszen erről van szó épen. Ez az a bizonyos oltalmat nyújtó alarc, ez a bizonyos toronytető, ahonnan olyan hangosan, olyan szilaján hangzik a kiáltó szó.

A sajtó?! Nem, nem a sajtó, annak csak egy része, ragállyal tele kinövése, kórságos vadhajtatása. Nem is sajtó ez, csak a cégére hirdeti annak. Kell neki a cégér, hogy szabadon hajtsa végre lelketlen üzemeltetést, felforgathasson, aláaknázhasson mindent, amit eddig mások véres verejtékkel, szizifuszi munkával alkottak meg, tettek n aggyá, tekintélyt. Erkölcs, vallás, szemérem, tisztesség, mi ez neki — Hekuba! Addig jó amíg haszna van belőle, de ha nem az ő kedvét keresi, nem az ő zsebet tömni, nem kell többé! És ha becsületben megőszült egyén, és ha az Isten szolgálja és ha bír, egy kutya az neki; vérben forgó szemmel támad ellene, hogy megsemmisítse.

Nohát ez a soknál is több! Betelt a mérték. Ha túrtunk eddig, ezután nem fogunk. Nem voltunk érdekesek? Nem halásztunk a szenyben, nem kergettünk szenzációt? Nem is fogunk. Sokkal jobban tudjuk, mi illik, mi nem, de rá gondolkodunk ezután a mondásra: fogat fogért, szememet szemért, ha módjával is. Tenni fogunk és nem óbégatni: Quo usque tandem...!

Ujdonságok.

Hátrálékos előfizetőinket tisztelettel kérjük hátrálékaik szives beküldésére, hogy a lapot fennakadás nélkül küldhessük.

A NYITRAMEGYEI SZEMLE
KIADÓHIVATALA.

De profundis.

Iszonyú sorscapástól sujtott városok és faivak nyomorgó, koldusbotra jutott népe kiált az emberiséghez segítségért, a szerencsétlenség örvényes mélységeiből.

Kiált segítségért a megnyitott föld hasadékaiknak füstölgő, tüzet okádó mélységeiből.

Irgalom-adományra nyújtja ki sovány, elasztott kezét az elképzelhetetlen inség mélységeiből.

Könyörög, sír, jajveszék romhalmok felett s jajsza felhat az égig az óceán vizének mélységeiből.

A szenvedésre, a síró nyomorra, a lelkeket környező kétségbeesésre megrezzenő érzéssel felel a könyörtelen szava, a keresztény feleberáti szeretet mélységeiből.

Magasztosan szép gondolatot vetett felszínre az Országos Pázmány-Egyesület, midőn felhívta a katolikus közönség figyelmét arra, a mi a délolaszországi katasztrófában a szerencsétlenség tövis koronája: az elpusztult templomok, zárdák, egyházi intézetek nyomában támadt lelki inségre.

Hiába adunk kenyeret a testnek, ha meg nem mentjük a lelkeket, új életet a kietlen romokon nem teremhetünk. Am jó, épüljenek házak, paloták a pusztulás tanyáján, de épüljenek templomok is! Kapjanak kenyeret az éhezők, ruhát a meztelenek, de kapjanak a gyengék is erőt, a szomorúak vigasztalást.

Ne csak a testet, hanem a lelket is öleljék fel az irgalmasság segítő karjai!

Ezt akarja Szentséges Atyánk, X. Pius pápa s ebben az égi könyörtelenben örömmel sietnek támogatására a katolikus földkerekség milliói.

A kegyeletes világmozgalomhoz lapunk is csatlakozik, hisz a mindenség a parányoknak is ad helyet, s ezennel megnyitjuk a gyűjtést Szentséges Atyánk szándékai szerint.

Gyűjtésünk az Országos Pázmány-Egyesület mozgalmából kifolyólag indul meg. Minden adományt nyilvánosan nyugtázzunk s az összeget az Alkotmány kiadóhivatalához tesszük át.

A Nyitrai Megyei Szemle szerkesztője 50 korona. Dr. Bartossik Antal 10 k. — Dr. Franciscy Lajos 10 k. — M. N. 2 k. — Cs. J. 2 k. — N. N. 1 k. — Belák József 2 k. — K. J. 2 k. — L. J. 2 k. — S. G. 2 k. — Összesen 83 korona.

Borbély Sarolta a nyitrai irgalmas nővérek iskolaházának főnöknője f. hó 11-én eltávozott Nyitráról s előjáróinak intézkedése folytán egyelőre Budapestre utazott. A volt főnöknő, aki 15 évi nyitrai tartózkodása alatt fáradhatatlan buzgósága és nagymérvű jótékonyaságával áldásos tevékenységet fejtett ki, a gondjaira bízott intézetet több irányban fejlesztette és felvirágoztatta, a magasabb életkor terhe alatt már súlyosan érezte a ház vezetésével járó gondokat. Ehez járult legutóbb kiállott nagy betegsége, mely különben is gyenge testszervezetét erősen megviselte. Előjárói ennél fogva aggodva néztek azt az erőfeszítést, melylyel a kötelességérzetben gyengéd lelkiismeretű nő, nehéz hivatásának teendőit ellátta s gondoskodtak róla, hogy őt terhes kötelességeitől megszabadítsák. Borbély Sarolta két év előtt ült meg a kongregációba való belépésének 50 éves jubileumát, a mikor őt a király a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki. Működését akkor bővebben méltattuk, most pedig azzal a kívánsággal búcsúzunk tőle, hogy arra a hosszú, nemes életre, melyet az Isten szolgálatában, a keresztény irgalmasság gyakorlásában eltöltött, szelid és derült alkonypir áradjon. Már a síri nyugalom előtt pihenjen meg életlelkeinek édes ólén, az Isten áldó és óvó kegyelmének enyhe oltalma alatt!

Úgy hisszük, Nyitra város katolikus közönsége, melynek minden rétegében a távozott főnöknő jó emléket hagyott hátra, csatlakozik érzelmeinkhez s velünk együtt halás szívvvel mond neki köszönetet köztünk eltöltött áldozatos életének nemes fáradaimért. — Isten vele!

Kinevezések. A király *Degel* Ferenc nyitrai törvényszéki jegyzőt a lipótvári járásbírószékhez albíróvá; *Zsedényi* Gyula műszaki főtanácsosi címmel és jelleggel felruházott műszaki tanácsost Árva-, Nyitra-, Sáros-, Szepes-, Liptó-, Turóc-, Zólyom- és Trencsénvármegyék kerületi felügyelőjét Rózsashegy műszaki főtanácsosává; az igazságügyminiszter *Kraker* Géza vágújhelyi járásbírószéki betétszerkesztőt, *Petkes* László vágújhelyi, *Tóth* Jenő vágújhelyi, *Novák* Dezső galgóczi, *Rödig* Ferenc galgóczi, *Pollacsek* Gábor vágújhelyi, *Krasznay* Ferenc szakolczai járásbírószéki irnokokat állomáshelyükön irodatisztekké;

Vermes István felsőöri járásbírószéki telekkönyvi átalakító díjnokot a privigyei járásbírószékhez irnokká léptette elő; a kereskedelemügyi miniszter *Polinszky* Emil műszaki tanácsost, a kassai államépítészeti hivatal főnökét a kőműves-, kőfaragó- és ácsmesteri képzettség megvizsgálására Kassán szervezett bizottság tagjává kinevezte.

Meskó Pál kiténtetése. Ki nem emlékeznek vissza *Meskó* Pálra a Magyar Gazdaszövetség agilis titkárára, aki évek során át ugyancsak titkári minőségben vezette a Nyitrai Gazdasági Egyesület ügyeit, s ezen idő alatt városunk lakosa volt. És ki nem emlékeznek vissza rokonszenvesen erre a nagy tevékenységű és kedves modorú emberre, aki bár folyton agítált a gazdasági és az országos politika terén, ellenségeket még sem szerzett magának, de annál több jóbarátot. Ezt a fáradhatatlan szorgalmú és humanus érzésű embert a király a *szövetkezeti téren* kifejtett tevékenységeért a *Ferenc József-rend* lovagkeresztjével tüntette ki. Ennek a kiténtetésnek a címe igazán erős alapra támaszkodik, mert *Meskó* Pál testetl-lelkestül szövetkezeti ember, több: szövetkezeti apostol. Nyolc év óta áll a Gazdaszövetség szolgálatában s ezen idő alatt 850 fogyasztási szövetkezetet alkotott. Kiténtetéséhez élénk örömmel gratulálunk.

Áthelyezések. *Konkoly Thege* Kálmán honvédszázad főhadnagy Érsekújvárról Szamosújvárra helyeztetett át. — *Kurucz* János posta- és táviratdatisztet az igazgatóság Érsekújvárról Budapestre helyezte át.

A primási uradalmak új igazgatója. *Vaszary* Kolos hercegprimás az esztergomi érsekséghez tartozó uradalmak igazgatójává *Vaszary* Mihály ideiglenes jószágigazgatót nevezte ki.

Változás a nyitrai képtalan gazdasági vezetésében. A nyitrai székeskáptalan a gazdasági ügyek intézésével *Kútvasser* István kanonokot bízta meg, aki egyúttal az erdőfelügyelői tisztséget is átvette.

Az Augustineum új igazgatója. A bécsi Augustineum, felsőbb papnevelő intézet magyar igazgatójává az esztergomi kanonokká kinevezett *Rott* Nándor helyébe a király *Verdenich* Endre győri theologiai tanárt nevezte ki.

Eljegyzések. Ifj. *Mrenna* József nyitrai főgimnáziumi tanár eljegyezte *Goldberger* Olga, *Goldberger* Samu nagyszombati polgári iskolai igazgató és neje szül. *Venusz* Adél leányát. — *Lathóczy* Dániel a báró *Stummer*-féle nagyjárcsi uradalom intézője jegyet váltott *Faluska* Irma úrminczi tanítónővel. Az esküvő májusban lesz.

Meghívó. A nyitrai ker. szociális egyesület január 17-én d. u. 4 órakor rendes évi közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja az elnök. Targysorozat: 1. Meghívó. 2. Titkár jelentése. 3. Pénztáros jelentése. 4. Számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Választások. 6. Indítványok. 7. Zárószó.

A nyitrai húsfogyasztási szövetkezetbe belépő tagok kéretnek, hogy az aláírási ivatek sziveskedjenek a katolikus körben lenni. Az üzletrészek után alapszabályszerűen fizetendő összeg csak az alakuló gyűlés után fog beszédelni.

Tanfelügyelői kirendeltség. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Nyitra vármegye szeniczi, szakolcai és miavai járásainak részére *Szenicz* szekhelylyel e hó 1-től kezdve kir. tanfelügyelői kirendeltséget szervezett és annak vezetésével *Szabó* Béla dr. nyitrai vármegyei kir. segédtanfelügyelőt jelen minőségében bízta meg.

Farsangi krónika. A nyitrai kath. kör folyó hó 9-én este rendezte első házi bálját, mely épp úgy, mint a bált megelőző hangverseny, kitűnően sikerült. A terem korán megtelt fényes közönséggel. A hangverseny számai közül *Rózsza* Lajos szavalata és *Fellner* Mici úrleány művészi zongorajátéka aratott legtöbb tapsot. A sok szép asszony és leány vidám kedvvel lejtette a táncot. Tizenegy óra körül álltak fel az első négyesre, melyet 36 pár járt el. A mulatság hajnalban ért véget.

A nyitrai városi *Ipartestület* az elagot iparosok és a földrengés által sujtott olaszországi szerencsétlenek javára 1909. évi február hó 6-án, szombaton az „Arany szarvas” szálló Diszter-mében zártkörű táncvigalmat rendez. Kezdeté esti fél 9 órakor. Belépődíj: személyjegy 2 kor., családjegy 5 kor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

A József kir. herceg Szanatórium-Egyesület *Érsekújvári bizottsága* 1909. január hó 16-án az „Arany oroszlan”-szálló nagytermében táncal egybekötött koncert-estét rendezett. A 12 pontból álló programból a Magyar népdalok *Szirmay Rózi* és *Női karének Dubrovay János* vezetésével alatt frnetikus tetszést keltek.

A *mocsonok-királyi Mária-Társulat* fű tagjai saját jócelű szükségleteiknek beszerzésére folyó hó 10-én nagyszerűen sikerült műkedvelői előadást rendeztek. Előadták *Janics Ferenc* vág-királyfi plebános „A vörös zászló” c. népsziművét. A mocsonoki fűiskola nagytermét zsüflőség megtöltő közönség élvezettel hallgatta a nagyrészt tót legények precíz előadását. — Felül-fizettek: *Ajtics-Horváth Dezső* 9 kor., *Ludvigh Gyula*, *Bergendy István* 4—4 kor., *Kelecsényi Antal* 3 kor., *Ludvigh Károly*, *Schuszték Imre* 2—2 kor., *Lackovich Tibor*, *Zeleznik János*, *Szöke Lajos*, *Szabó Gusztáv*, *Druga Mihály*, *Karcsasz Bela*, *Ronyec András*, *Gajdos Pál*, *Rábek Mihály*, *Vöröss József*, *Packa József*, *Szabó István*, *N. N.* 1—1 kor., *Kollár István* 40 fill. Akadályozásuk miatt jegyüket 2—2 koronával megváltották: *Mezey Gyula*, *Mózer János*, *Kolecsányi Bela*, *Folkner Árpád*, *Racskovits János*, *Eiselle Lajos*. Befolyt 124 kor. 70 fill. Nagyrabecsült jötevének ez uton is hálás köszönetet mond a *Mária-Társulat* előjárósága.

Felolvasó est. A nyitrai katolikus kör ma délután 6 órakor felolvasó estét rendez, melyen dr. *Franciscy Lajos* Siciliáról fog ismertető előadást tartani, műkedvelői enek- és zene számok keretében.

Gróf Wilczek Frigyes főispán legközelebb két küldöttséget fog vezetni, az egyiket dr. *Wekerle Sándor* miniszterelnökhöz, a másikat gróf *Apponyi Albert* vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Mindkét küldöttség egy-egy memorandumot fog az illető minisztereknek átnyújtani. Az előbbi a nyitrai köztisztviselők lakberilletményeinek kétségtelenül téves megállapítását célozza helyesbíteni, az utóbbi a nyitrai r. kath. főgymnasium tanárai fizetésének, lakberének és nyugdíjának ügyét célozza rendezni.

Halálozás. *Heimberger János* báró a d' *Harcourt Manoné* grófné szül. *Sina Ifigenia* báróné teljhatalmú jogtanácsosa életének 73-ik évében Wienben elhunyt. A megboldogult csaknem 50 évig intézte a d' *Harcourt*-féle trencsénymegyeyi uradalmak ügyeit, s ennek révén *Trencsén*-megyében széleskörű összeköttetései voltak.

Felemelt irodai átalány. A nyitrai járás főbírája irodai átalányának 300 koronáról 500 koronára való felemelését kérte. A törvényhatósági bizottság ebből kifolyólag a vármegye összes szolgabírói hivatalainak átalányát 1909. július 1-től kezdődőleg 200 koronával emelte s ennek fedezésére pótvavadalmazást kér a kormánytól.

Nyitrváros vadászati joga. Régi gyakorlat szerint Nyitrváros vadászati jogának bérösszege egyszerűen beállított a költségvetésbe s ennek keretén belül használtattott fel a város szükségleteire. Az 1909-iki költségvetésből a vármegyei törvényhatóság — betervezett felebezés alapján — a bérösszeget kihagyandónak mondotta ki s utasította a képviselőtestületet, hogy az összegnek — 955 kor. — felhasználására nézve határozatot hozzon.

Beszámolás. Az a mozgalom, mely városunkban a Bosznia és Hercegovinában elhelyezett csapatok legénységének karácsonyi megajándékozására megindult, és melynek rendezését illetőleg hölgyeink körében bizottság alakult, az elért szép sikerről az alábbiakban beszámol. Begyűlt képenben 1028 korona 88 fillér; 200 db. szivar, 200 db. cigaretta, 6 jäger ruha, 3 p. harisnya, 2 p. érmelegítő, 5 kgr. sajt, 4 p. kapca, 3 üveg likör, 40.5 kgr. szalonna, 3 kgr. sonka, 13 kgr. ürühús, 2 csom. tea, teasütemény és cukor. — Minden adományokért, valamint ez eredményes gyűjtések közreműködőinek, mint a színház igazgatójának, és a teadélutánon közreműködött oláh zenekarának ez uton is hálás köszönetet mond

A *hölgybizottság*.

A kongrua és Nyitramegye. A mocsonoki esperesi kerület papsága azzal a kéréssel fordult Nyitramegye törvényhatósági bizottságához, hogy a bizottság felirati uton partfogolja a lelkészi kongruának 2400 kor-ra való kiegészítését. A törvényhatósági bizottság a kérést nem utasította el, felirati jogát azonban arra az időre tartotta fenn, a mikor a kongrua-ügy végleges rendezése aktáalissá válik.

Egy kath. iskola érdekében. A nyitraperezslényi r. kath. iskolának három osztályúvá való fejlesztésére a hercegprímás 3000. *Janda József* dr. pereszslényi plebános pedig 1000 koronát adományozott.

Katolikus népszövetségi mozgalom. *Osztrón* (Nyitra.) jan. 10-én *Markovics Mihály* krakováni plebános elnöklété alatt értekezlet volt, melyen a Népszövetség 58 taggal megalakult.

Nagydivényben január 10-én beszámoló gyűlés volt, melyen *Czvincsek János*, *Czeizel Rezső*, *Szmutny János* és *Geza* mondtak érdekesítő beszédeket. Tagok száma 511 volt. Ez idén még többre van kilátás.

Körorvosi körzetek változása. Tervbe van véve, hogy *Elefánt* községet és környékét az egerszeghi körzetből a nagyapponyi körzethez csatolják; az egerszeghihez meg az egész nyitraperezslényi plebánia falvai csatoltatnának.

Szobafűz. A múlt héten kedden telefon értesítették a nyitrai tűzoltóságot, hogy *Dr. Ádám Endrené* kocsisának, *Paulisz Tamás* lakásán veszedelmes tűz támadt. A tűzoltóság részéről többen kivonultak a helyszínére s az egész szobát lángba borító tüzet rövid idő alatt eloltották. A vizsgálat megállapította, hogy a tűz egyesüli oka a gondatlanság, a mennyeiben leejtett lámpától származott.

Levél Catania vidékéről. *Misz Rezső* trencsényi esp. plebános, a ki egészségének helyreállítása végett Délolaszországba utazott, december hó végét Taorminában, 27 kilométerre Messinától, töltötte. Itt érte őt a dec. 27-iki borzasztó földrengés, melyről a nevezett plebános egy, közvetlen benyomásoktól élénk levélben értesítette aggódo szüleit. A levelet a Vágvolgyi Lap nyomán a következőkben adjuk:

Grand Hotel International Taormina (Sicile) 1908. december 28. — Édes jó Szüleim! Borzasztó izgalomban írom e sorokat. Ma reggel fél 6 órakor olyan dolgokat életem át, a melyeket nem kívánok senkinek. Mély álomból fölrázva azon vettem magam észre, hogy kiestem az ágyból. A mint 1—2 pillanat alatt magamhoz tértem, láttam, hogy az egész szoba mozog, az ablakok recsegnék ropognak s eltörnek. Az asztalon levő tárgyak leesnek, a szoba padlója hol emelkedik, hol süllyed s irtóztató robaj tölti el az egész házat. A falak repedeztek, a vakolat levált és potyogott: egy szóval olyan földrengés volt, a melyre itt a legöregebb emberek sem emlékeznek. Gyorsan magamra kapkodtam néhány ruhadarabot, pénztárcámat zsebreavgtam, keresztet vettem magamra s a ropogó, recsegő folyosókon keresztül, kiszaladtam a szabadba. Iszonyatos sírás-jajgatás és nyöszörgés ütötte meg a fülemet a sötétségben. Egymásután fehér ruhás asszonyok és férfiak jöttek elő, gyermekekkel karjaikon, szivettépően sírva. Senki sem tudhatta akkor még, mily nagy a szerencsétlenség. Mire kiderült — fél 7 órakor — tudtuk már, hogy Taorminában sem emberben, sem állatban kár nem esett, mert Taormina egy 200 méter magas sziklán épült. De a tengerpart mellett levő helységekben igen sok szerencsétlenség történt. Egész házsorok bedőltek és Giardinában — vasúti állomása Taorminának — a tenger betört a faluba. A hol még tegnap házakat láttunk, ott ma tenger van. 9 órakor megkondultak az összes harangok. Van itt vagy 8 templom s mindegyikben 6—8 harang. Elképzelhetik a hatást. Egyszerre zene ütötte meg a fülemet. Kiszaladtunk az utcára s láttuk, amint az iszonyú tömeg egy óriási trónust visz vállain, rettenetes ordítást visz véghez: énekel, sir, imádkozik, ugrál — szent Pankracius szobra körül, aki a trónuson ül. Alakja 3-szoros életnagyságú s vagy 50 ember cipelte. Végig jártak vele a várost, eljöttek egész a hotelünkig, a honnét az Etnát legjobban látni, s az Etna felé fordítva a szent szobrárt, éltették őt, *Evviva il Santo Pancrazio!* s mindenféle fogadalmakat kiabáltak, a többi között megfogadták, hogy a mai napon szent Pankracius tiszteletére — a ki a város patronusa s őket a veszedelemben megóvta — ünnepeket fognak ülni. A menet azután betért a templomba, a hol a plebános egy szivetrázó prédikációt tartott ennek az egyebkent istentelen népnek. Szemükre hánnya, hogy karácsonykor üres volt a templom, hogy a szentségekhez nem járulnak, hogy vadházaságban élnek, vasárnap dolgoznak, s most Isten földrengéssel inti őket arra, hogy ő még mindig él és hatalmas. „Si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra” — mondta nekik, penitentiára hivta fel őket, s az egész község nevében

fogadalmat tett „promettemo! — no giuramo! — igérjük meg! — de nem, esküdjünk meg, hogy szentül megüljük ezt a napot s az évnek minden ünnepét. Megtartjuk a 10 parancsolatot, az egyház parancsait, megáldozunk most és minden évben husvétkor, és szent Pankracius omladozó templomát restauráljuk, s kiáltjuk egy torokkal *Evviva il Santo Pancrazio!* Nem lehet azt leírni, micsoda éljenzés támadt a templomban. Azután szent mise volt, mely után megteltek az utcák s mindenki tárgyalta a történeteket. Majd ha haza jövök, bővebben el fogom mindezt mondani, mert igazán páratlan dolog ez.

Elfeledett szobor. A bold. Szűznek a nyitrai kir. törvényszéki palota előtt felállítandó szobrára *Tóth Emma* Rajeczról 2 koronát és *Tóth György* Dáljáról 5 koronát küldött. Hozzáadva a legutóbb kimutatott 3694 k. 74 fillérhez, lesz főösszeg 3701 korona 74 fillér. — Isten fizesse meg!

Kongrua. A képviselőház pénzügyi bizottsága most tette közzé a lelkészi jövedelem kiegészítéséről szóló törvényjavaslata vonatkozó jelentését. A nagy gondal készített jelentést *Mérey Lajos*, a pénzügyi bizottság előadója szerkesztette. A jelentés kiemeli, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszternek ez a törvényjavaslata azt az ígéretét váltja be, melyet a törvényhozás a lelkészi jövedelmeknek a kath. lelkészek javára is elrendelendő kiegészítéséről, már ezelőtt 10 évvel, az 1898. évi XIV. t. c. 1. §-ában tett. Sem a törvényhozás, sem a kormány nem volt annak oka, hogy ennek az ígéretnek beváltása mostanáig késett. Okát egyedül azou különleges joghelyzetben kell keresnünk, melyet a katolikus egyház a magyar államban a történelmi fejlődés alspján elfoglal s mely a katolikus lelkészek kongruájának rendezését csakis a királyi főkegyuri jogokkal egybehangozóan teszi lehetővé. — A javaslat szerint a latin és görög szertartási kath. lelkészek évi jövedelme teljes képessétség esetében 1600 koronára, a segédlelkészek pedig évi 3000 kor. egészítették ki. A királynak e kérdésben hozott elhatározása értelmében a magyar vallásalap ezentel évenként 1.200.000 koronát, vagyis az eddigi összegnél 300.000 koronával többet fog hozzájárulásként fizetni, a nagyobb egyházi javadalmak tehermentes jövedelméből pedig évenként 700.000 korona fog e célra fordítatni. Eképpen az államkincstáról évenként 1.300.000 korona, vagyis szintén 300.000 koronával több lesz fizetendő, mint a mennyi e célra az 1908. évi államháztartási javaslat szerint fordítandó volt. De habár a javaslat 5. §-a szerint a jövedelemkiegészítés már 1898. január 1-től vizsgálhatólag venné kezdetét, az államkincstár a 300.000 korona többletet az évre nem kényszerül pótolni, mert az ebben az évben más forrásból fedezhető.

Fráter-hangverseny Nagytapolcsányban. A hetek óta szorgos kitartással fáradozó rendezőség munkája eredményes volt, mert a Fráter féle hangverseny, valamint az ez után rendezett táncmulatság fényes sikerről tanuskodik. Dacára a kellemetlen lucskos időnek, a vidéki gentry családok és a nagytapolcsányi úri körök mind megjelentek. Fényes, elegáns publikum töltötte meg ezuttal a korona szálló izlésesen díszített nagytermét. A kiváncsiság végsőig fokozódott már, mikor 8 órakor *Tarnay Alajos* zeneakadémiai tanár *Chopin Nocturnéj*át látgy, finom akkordokkal megkezdette.

A nem zeneértő is visszafojtott lelekzettel hallgatta *Tarnay* nemesen klasszikus interpretációját, pedig erre az estélyre sok zeneértő sőt itt-ott egy művészcsemete is berándult Nagytapolcsányba, hogy a sokat emlegetett művészek előadásában gyönyörködjék. Niincs sem időnk, sem helyünk, hogy a két művész produkcióit egyenkint bírálatauk tárgyává tegyük, csupán általánosságokra szoritkozunk. A *Tarnay*ról írott és mondott kritikák nem túloztak akkor, midőn őt kiforrott és elsőrangú művésznek nevezték. Az is ő minden izében. Bebizonyította ezt a jelen esetben az általa előadott *Schutt Bluette* és *Magyar hangulatkepek*ben. Valami bűvös erő van ujjáiban, midőn a zongora sima billentyűin végig siklik, s a hangok megelevenedve, mintegy beszélve kifejezték a klasszikus írók tartalmas invencióit. A Magyar hangulatkepek *Tarnay* szerzeménye. S ebben, nemcsak a finom másolót, de a zenélő lelkének poetikus gyöngyeit is gyönyörködve szemléltük. Ezért az utolsó darabjáért valóságos tapsorkán rengette meg a korona öreg falait. Hasonló és méltó partnere volt *Tarnay*nak divatvilágunk legujabb csillaga *Fráter Loránd*. Az ő neve, mely ma dicsőséggel övezett ez or-

számban a magyar dal, a magyar népies költészet fejlődésének korszakát jelenti. Talán akaratlanul, vagy jó vézete vitte őt arra az útra, hogy a magyar népdal apostola legyen. Az irodalomtörténet legendás alakja ő modern köntösben: a XX. század magyar trubadúrája, vagy akár igrice, hegedőse. A Fráter-nóták diadalmas hódítást tettek s alig van ház, vagy gunyhó, hol Fráter Lóránd zeneköltészetét ismeretlen volna. Ezek a száraz tények. Ezekről jól elválasztva zeneesztétikai és dalköltészeti szempontból kevesebb jót mondhatunk Fráter Loránd művészetéről. A divatos szeszélylyel szembe szállva kell kijelentnünk, hogy Fráter zenei egyéniségét mérlegünkre állítva, keveset mutat. Művészetét huszár-bravúr; hanganyaga átlagos kvalitású bariton; előadása, amit a nagyközönség megjegyzéséből szűrünk le: affektált. Ezen kritikai megjegyzésünk távolról sem kevesbiti azon értékes művészi és nemzeti szempontból egyaránt értékes vonásokat, mik Fráter dicsőséggel tele hintett eddigi pályáján föllelhetők.

A nagyjobbiszt fiatal hölgyekből álló hallgatóság, kik az első sorokat foglalták el, rajongó csüngéssel figyelt Fráter minden szavára s különösen Szepessy László költeménye, „Ha elbúcsúztat kis falunk harangja“, valamint gróf Wass György „Októberben ott turbékoltt mellettem“ szerzeménye kedves meglepődést és szünni nem akaró tapsvihart váltott ki.

A Fráter-Tarnay hangverseny méltó határkő a nagytapolcsányi Erzsébet Nőegylet 10 éves fenállásánál, amit éppen az egyet *Keviczky* Lajosné úrnő agilitásának köszönhet s ezt tolmácsolta a hangverseny befejeztével Pohl Jakabné úrnő, ki keresetlen, de szívből jövő szavakkal mondott köszönetet hosszú és eredményes elnökösködéséért nevezettnek s átnyújtotta az egyesület díszes babérkoszorúját.

Tíz órákor az arany ifjúság lépett elő színpadon, s vígan, derűs kedvvel ropta a táncot kivillagos kivraddig. *Tudósító.*

Építés — pénz nélkül. Nem szenzáció hajhászás, sem pedig az egyéni kultusz divatja ad bátorságot arra, hogy ilyen csodálatos eseménynek látszó dolgot nyilvánosságra hozzunk, kizárólag a példa vonzó erejében bizakodva írjuk le a száraz eseményt úgy, amint az valóban megtörtént. Hogy pedig megtörténik, arra akár mérget vehetünk. Mert megtörtént már az, hogy Nagy-bélic r. kath. temploma, mely pénz nélkül állott vala: megrenováltatott; kath. egy tanteremű ósdi iskolája párját ritkító új 2 tantermes épületet nyert s most óvodai épületre volna szükség, mert a régi épület célszerűtlen, dűledező — de nincs pénz. Építőmestert hoztatnak, mérnek, számolnak s 11,000 koronára volna szükség, hogy egy modern óvodai épületet nyerjenek. A község szegény, mecenás nem akad, az óvodának pénze nincs, — de az agilis és fáradhatatlan buzgóságú Paska István plebánus mégis kimondotta a nagy szót, szeptemberre az új épület magába fogadhatja kicsi kedves lakóit. S mi hisszük, szeptemberre a nagy-béliciek új óvodát kapnak. Csinálják ezt ő utána. A példa vonz. Talán mások is megcsinálhatják, hisz csak ügybuzgóság, kitartás, akarat kell, — a pénz másodrendű dolog. X.

A vonat kerekei alatt. A ruttkai állomáson a minap borzalmas halálméret választott bizonyos Huscsava János fűtőházi munkás. Öngyilkossági tervét akként hajtotta végre, hogy az állomáson tolató vonat kerekei alá vetette magát. A vonat a szerencsétlen ember testét kettészelte.

Nemzetiségi terrorizmus. A Budapesti Hírlap egyik minapi száma ezen cím alatt figyelemre méltó dolgokat mond el egy vidékünkbeli, de eddig ismeretlen tót nemzetiségi képviselő üzemleiről. Mint a „Pozor“ című cseh agrárius hetilap nyomán közli, az illető pánszláv képviselő olyan elszólásokra ragadtatta magát, melyek méltán találhatnak ellenszenvre minden józanul gondolkodó magyar ember lelkeiben. A képviselő a „Pozor“ szerint annak kijelentése után, hogy a tót nemzetiség még a szociáldemokrata pártt l való szövetekezést sem vetné meg a választói törvény megakadályozására, a tömegsztrájk propagálása mellett olyan cselekedetet is helyez kilátásba, melynek következeképpen elpuhult urainknak elmenne a kedvük a néppel való packázástól. A továbbiak folyamán azután a haramiákra emlékeztető tervek kovályognak a magyarsággal szemben ádáz gyűlölettel eltelt képviselő agyában. Sajnos, hogy az utóbbi időben ilyen piszkolódásoknak gyakran van kitéve a magyar név a velünk ellenséges külföld előtt s a megtorlás lépései a sűrűn ismétlődő esetek dacára

következtesen elmaradnak. A Budapesti Hírlap értesülése szerint ezúttal történik valami ez irányban, a mennyiben a nyitrai kir. ügyészség állítólag meg fogja indítani a szükséges vizsgálati eljárást a holicsi járás főszolgabírájának feljelentése folytán a nyilatkozó nemzetiségi képviselő kilétének földériteése véget. Helyeselnők ezen lépést minden tekintetben, ha valóban fogantatja lenne, de nem ez volna-e a módja a Buchinger Manó-féle existenciák kiirtásának is? Ezekről vajjon miért nem vesz tudomást az illetékes hatóság?

Kórházi szabályok módosítása. Az érsekújvári vármegyei kórház alapszabályai módosítást szenvedtek, a mennyiben a külön betegek után műtési díj is szedhető, ha erre nézve előzetes megállapodás jön létre az orvos és a beteg között. A külön betegek napi ápolási díja 4 koronáról 5 koróra emeltetett fel.

Gyermekgyilkosság és törvénytisztelt. Vad kegyetlenséggel gyilkolta meg bűnös úton világra jött gyermekét Kral Mária ludányi cselédleány. A cselédsorsban tengődő 3 tagú család legöregebbje az anya, már 7 év óta ágyhoz szegzett beteg, kit ez a szörnyű eset jóval közelebb vitt strájhoz; a gyilkos fiatal anya, bátyjával együtt odahaza lakott beteg anyjánál. A kritikus napon Kral Mária bátyja gyanuszerrel élt, s megfigyelte a leány minden lépését, s épen abban a borzasztó pillanatban lepte meg, midőn az ártatlan kisedet torkát egy zsebkéssel keresztül metszette. A leány bátyja, minthogy már a gyilkolást megakadályozni nem tudta, törvénytiszteltet eklatánsan bizonyító elhatározással a csendőrségre ment, hol nővérének iszonyú tettét bejelentette. A csendőrség letartóztatásba helyezte Kral Mariát.

Egy munkás halálos szerencsétlensége. A ruttkai kőbányában a minap borzalmas szerencsétlenség zavarta meg a körepezés folyamatát. Mint onnan hírül adják, a dolgozó munkások munkaközben észrevették, hogy körülbelül 30—35 métermáza súlyu hatalmas kő levált és lefele gördült a hegyen. A veszedelmet idejekorán átérve, szétfutottak a megrémült emberek, de egyikök a menekülés közben szerencsétlenül megbotlott, mire az óriási kődarab valóssággal összelapította. Az ottani csendőrség nyomban nyomozást indított, nem terhel e valakit mulasztás a baleset körül.

A késeles áldozata. Az árvamegyei Breza község korcsmája a napokban véres esemény színtere volt. Kubek József és Romanjak István odaváló legények korcsmai mulatozás közben összeszóalkoztak, mire Kubek élesre fejt késevel úgy összeszurkálta Romanjakot, hogy az a helyszínen belehalt seibeibe. A gyilkos legényt letartóztatta a csendőrség.

A mulató ügynök. Pető György pesterdi születésű budapesti ügynököt csütörtök délelőtt előállították a rendőrkapitányságon, mivel az elmúlt éjjel a kávéházakban gyanus viselkedésével és pazar költsékesével magára vonta a figyelmet. Személyazonosságának igazolása után vígan folytatta útját a főváros felé.

Abi haragszik, annak nincs igaza. Régi, talán kissé már el is koptatott közmondás ugyan ez, de igaz. Sőt, hogy a nagytapolcsányi községi képviselőtestületi választás után kiserkedt kiruccanás szülőanyja ugyancsak az a bizonyos harag, mely az igazsággal nem édes testvér: nyilvánvalóvá lesz mindazok előtt, kik a dolog mélyébe tekintenek, s objektív gondolkodással óhajtnak a választást, illetve eredményének őszszességét tekinteni. Mert úgy áll a dolog, hogy a járási és községi eljáró közegeket brutális hangon támadják most a választás után, — és (itt tűnik elő a lóláb) előtérbe állítanak egy olyan martirt, kinek eddigi közszereplése csak káros volt a közügyekre. Hagyjuk a darabont és liberális frázisokat ki ebből a játékból, mert nagyon felő, hogy éppen azok, kik a legkisebb cselekedettel sem szolgáltak arra, hogy ezzel a nem hízogó titulussal meggyanusitassanak, odahagyják a meghurcolással járó kínos képviselőseget, mint szt. Pál az oláhokat. Kinosan hatott tehát az a támadás, melynek tenorja a főbíró elten irányult, de kíméletlen gorombasággal támadta az ujonnan megválasztott képviselőtestületi tagokat is egyetemlegesen. Ki kell jelenteni, még pedig nyomatékkal, hogy Váray József kir. járásbíró, dr. Lénárt Ákos ügyvéd, Krajcsovic Fereac. Wunder Adolf, Kopp Janos, Bernfeld

Mór s épp úgy a többiek is soha darabontok nem voltak, de igen is becsületes, férfias nyíltsággal szolgálták a közügyeket s a közbizalom és közkiváalom nyilatkozott meg akkor, midőn őket a polgárság megválasztotta. De megnyilatkozott a közóhaj abban a tényben is, hogy egy a képviselőtestületbe nem illő egyént onnan kibuktatott. Kibuktatta pedig őt multbeli szereplése, melynek hű tüköre végtelen mennyiségű póreinek eredménytelensége, s egyéb viselt dolgainak sokasága s végül, hogy minden ép érzékű embernek dohártyáját sértő rikácsoló hangjával a tanácskozások menetét sokszor lehetlenné tette. De hát a papiros türelmes jószág, eltűri még azt is, hogy valaki darabont-világbeli meséket vessen hátára akkor, ha az útja csillogó ezüst koronákkal van telihintve. Kár ilyen bombasztokkal riasztgatni az embereket, hisz nagytapolcsányban kevés a darabont?!

Ártézi kút. Salgó község ártézi kutat létesít s erre vonatkozólag szerződést kötött dr. Tóth Karoly úrményi uradalmi orvossal, a ki kútvállalat élén áll. A vármegye a szerződést jóváhagyta, mert az a községre nézve semminő kockázattal nem jár, a mennyiben a község az anyagi kötelezettségnek csak a vállalat sikere esetében tartozik eleget tenni. Dr. Tóth Karoly, a ki egész életét a közjónak szenteli, ezen cselekedetével is a néppel való törődés szép példáját adja, mely bár csak sok követőre találna intelligenciánk körében.

Betöréses lopás. Sándor Béla, a Braun-féle kávéház pincérje a napokban tudtára adta a rendőrségnek, hogy a 10-11 közötti éjjelen lakásának zárt ajtaját ismeretlen egyén feltörte s a szobából minden elemelhető eltüntetett. E feljelentés folytán megindult a nyomozási eljárás, melynek során Földesi Fülöp pincér lakásán házkutatást tartottak s a gyanusítottat magát is kihallgatták. Minthogy a nyomozás eredményre nem vezetett, megszüntették ellene a vizsgálatot.

Nagyobb pénzlopás. Wohlstein Salamon rákóczi-úti lakását a mult heti szerdán eddig ismeretlen tettes feltörte s egy szedel fiókjából 430 kor. készpénzt ellopott. A károsult tulajdonos rögtön feljelentésére megindult a nyomozás, mely mindmáig eredménytelen maradt. A lopás gyanújába bizonyos Tyaski József nevű 18 éves suhanc keveredett, kinek lakásán házkutatást eszközöltek, de minthogy bűnjelre nem akadtak nála, szabadon bocsájtották. A nyomozás tovább folyik a helyi viszonyokkal jól ismerős egyének között.

Chrabor község a vádlottak padján. Nem olyan nagy dolog ám az, amit itt a című szolgáló mondat jelent, mert Chrabor község lakossága még mindig megjelenhet egy bírósági tárgyaláson azon veszély nélkül, hogy hely hiányában a vádlottak haza mehetnek — de csak a férfiakról van szó. Ezek a bátor emberek ugyanis nemrégiben a határban tartott körvadászatot kitűnő alkalomnak tartották arra, hogy az úri vadászok által ejtett nyúlállományból ők is cselel, huncutsággal kivegyék részüket annak dacára, hogy ahhoz nekik a legkisebb joguk sem volt. Jotgalan eltulajdonítás címen bűnvádi eljárást indítottak a község fele férfilakossága ellen, akik már most is azon török a fejüket: jobb-e a nyúlús a birságnál?

Elfogott hirhedt tolvaj. Rendőrségünk a napokban letartóztatott egy veszedelmes tolvajt, Grman István nagyemőkei illetőségű nyitrai lakos személyében. A letartóztatott több lopási gyanuval van terhelve s már több ízben szenvedett ugyancsak lopás miatt fogházbüntetést. E hó 11-én is épen rajtakapták, a mikor Bottlik Mária helybeli szobaleány ruhaneműit és két darab arany gyűrűjét akarta eltulajdonítani. Előbb azonban más helyen is követett el lopást, elemelvén egy cselédleány ruháit.

Vakmerő lopási kísérlet. Folyó hó 11-én megjelent a nyitrai rendőrségnél egy Schrankó István nevű bábindali földmivesgazda s jelentést tett, hogy ismeretlen egyén lovat és kocsiját a reggeli órákban ellopta. A rendőrség nyomban megindította a nyomozást, a lopott dolgok hollete és a tolvaj kilétének megállapítása iránt, de szorgos igyekezete sikertelen maradt. Egész napi bizonytalanság után végre a tolvaj maga jelentkezett, a lovakat és a kocsit visszahajtva a Szloboda-féle korcsma udvarára, ahonnan reggel a gazda távollétében elhajtotta. Előállították a rendőrségen, hol tagadta a lopási szándékot s csak rövid használatra (!) akarta igénybe venni a lovakat. A derek atyafit különben Lacza Mihálynak hívják és bodoki lakos. Kihallgatás után szabadon bocsájtották.

Szerkesztőváltás a Nagyszombati Hetilapnál. Nagyszombatról jelentik, hogy dr. Lőrincz Gyula sokirányú elfoglaltsága miatt lemondott a Nagyszombati Hetilap szerkesztéséről s utódjául *Hudyma* Emil, főgimn. tanárt nevezte ki, aki f. hó 17-étől kezdve veszi át a nevezett, keresztény szellemű, társadalmi hetilap felől szerkesztését.

A végrehajtási novellában elrendelt értesítések bélyegilletéke. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés a végrehajtási novellában elrendelt értesítések bélyegkötelességét kimondó pénzügyminiszeri rendelet kibocsátása után nyomban felszólalt a miniszternél és elsősorban azt kérte, hogy a rendeletnek az értesítésekre vonatkozó részét helyezze hatályon kívül s ezután az értesítések bélyegmenteseknek nyilvánítja. Másodsorban pedig azt kérte az OMKE, hogy legalább intézkedjék a miniszter az iránt, hogy a bélyegzetlenül beadott értesítések után csakis az egyszerűsített irjak elő és szedjék be. A pénzügyminiszter az utóbbi kívánságnak megfelelő újabb rendeletet a napokban ki is bocsátotta és így a felek a fenyegető bírság elől védelmet nyertek. Az OMKE most az ügyben abban az irányban folytatja az eljárást, hogy annak a kérdésnek elbírálását, vajjon az értesítések egyáltalában bélyegkötelessé-e, a közigazgatási bíróság elé viszi, miután az egyesülés ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy értesítések bírósági végzéseik jelleget bírnak, felzeteknek egyáltalában nem minősíthetők és így a bélyegkötelességnek jogalapja nincs meg.

Meglopott hálótárs. Weisz Ferdinánd mézárosságát e hó 9-én feljelentést tett a rendőri hatóságnál, hogy mintegy 100 koronát érő ruhaneműjét, értékes prémes télikabátjával együtt ismeretlen tettes ellopja. A feljelentő eladta, hogy a terhére elkövetett lopás a 8—9-ike közti éjjelen történt, a mikor Szloboda Ferenc vikárius utcai lakosnál vett szállást. Gyanúsít egy mézárosságát, mivel a jelzett időben és helyen együtt hált s ki hajnalra eltűnt a házból. Nevét nem tudta megmondani. A rendőrség nyomozása eddig ez ügyben eredménytelen maradt.

A kávéházak hősei. Az e hó 7-ről 8-ára virradó éjjel a helybeli kávéházaknak két igen bőkezű vendége volt. Kutschera Jenő és Baranyai Ilona érsekújvári lakosok átutazóban itt töltötték a fenti éjjelt, gyanús költségekkel járva be kávéházaikat. A kávéháztulajdonosoknak csakhamar feltűnt vendégeik feltűnő viselkedése s nyomban feljelentést tettek a városi rendőrségnek, mely igazolásra szólította fel mindkettőjüket. Minthogy nevezettek az igazolást megtagadták, a rendőrség reggel a városházára kísérte őket, hol személyazonosságukról jegyzőkönyvet vettek fel. Ezután kellemetlenül járt látogatóinkat szabadon bocsájtották.

Kosárfonó tanfolyam. Tardoskedden. A nyitrai megyei gazdasági egyesület három hónapra terjedő kosárfonó tanfolyamot rendez Tardoskedden. E tanfolyamot folyó hó 12-én Dr. Machovich Gyula tardoskeddi plebános, mint a gazdasági egyesület megbízottja a községi előljáróság és az érdeklődő gazdaközönség jelenlétében megnyitván, a kosárfonó mester Áray Bela vezetése mellett, most már körülbelül 30 gazdaleány tanja a kath. egyleti házban eme szép jövővel biztató házi ipart, a melyből a falusi nép a teli hónapok alatt szép kis jövedelmet teremthet majd magának.

A szeszies italok fogyasztása. A jelentékenyebb bortermelő államok évi átlagos termelése millió gallonokban, (1 gallon = 4.543 l) az 1901—1905. évi ciklusban a következő volt: Franciaország 1126, Olaszország 720, Spanyolország 390, Portugália 105, Ausztria 102. Magyarország 76 és a Németbirodalom 72. A bort fogyasztás tekintetében az 1904 évi adatok szerint az egyes államok lakosságára fejenként a következő mennyiség jut: Franciaországban 40, Olaszországban 26.1, Spanyolországban 22.1, Bulgáriában 15, Svajcban 9.5, Magyarországon 4.8, Ausztriában 3.5, Szerbiában 3.3, Romániában 2.9, Németországban 1.7, míg az Egyesült-Államokban 0.4 és Angliában 0.3 gallon. A sörtermelés terén a német birodalom foglalja el az első helyet, ugyanis 1905-ben 1601 millió gallon sört termelt, míg az Egyesült-Államok 1413, Anglia pedig 1219 millió gallonnal szerepelnek a kimutatásban. Jóval mögöttük maradnak a következő államok, a melyekben ugyancsak 1905-ben a sörtermelés így alakult: Ausztriában 420, Belgiumban 346, Franciaországban 295, Oroszországban 146, Dániában 54 és Magyarországon 33 millió gallon.

A sörfogyasztás legnagyobb volt aránylag Belgiumban, a hol átlag 48.8 gallon jut egy-egy emberre évenként, míg Nagybritániában 27.7, Németországban 26.3, Dániában 20.5, az Egyesült-Államokban 16.8, Ausztriában 14.3, Franciaországban 7.5, Norvégiában 3, Magyarországon 1.8 és Oroszországban 1 gallon jut átlag egy-egy emberre. A pálinkatermelés terén Oroszország vezet évi 161 millió gallonnal, utána következnek: Németország 146, az Egyesült-Államok 125, Franciaország 100, Ausztria 56, Anglia 46, Magyarország 40, Németalföld 14, Belgium 12, Olaszország 11, Svéd 8 és Dália 6 millió gallonnal. A pálinka fogyasztás évi mennyisége pedig az egyes államokban fejenként így alakult: Dániában 2.42, Ausztriában 1.98, Magyarországon ugyanennyi, Németországban 1.43, Németalföldön ugyanennyi, Franciaországban 1.37, Svédországban 1.36, az Egyesült-Államokban 1.26, Belgiumban 1.10, Oroszországban 0.95, Angliában 0.91 és Olaszországban 0.29 gallon. A szeszies italok összefogyasztása az egyes államokban fejenként és évenként így alakult: Belgium 50, Franciaország 42.8, Németország 29.3, Anglia 28.9, Dánia 20.9, Ausztria 20, az Egyesült-Államok 19.4 és Olaszország 19 gallon. Innen kifejezték Magyarországot.

Öntudatlan tolvaj. A nagytapolcsányi áll. óvodában meglepetve vették észre, hogy a kicsinyek ruhadarabjai közül egyiknek-másiknak elveszett valamije. Lesték a tolvajt, de nyomára akadni nem bírtak, végre a csendőrség közbejöttével megkerült a tolvaj s vele együtt a piros színű kis gyermeksapkák, keztyűk, kendők. Bíró elé került a tolvaj, egy alig 13 éves fejletlen, vézna, apátlan anyátlan cigányleány. A vallás során derült ki csak, hogy azért lopta el a holmikat, mert piros színűek voltak és neki megtetszettek. Az enyém és tied között levő különbségnek fogalmával nem bíró kis cigányleányt a bíróság a közigazgatási hatósághoz utalta át. — Mondanunk sem kell, nagy volt az öröm az óvodában a kicsinyek között, mikor a jó Erzsébet néni kinek-kinek visszajuttatta elveszettnek hitt ruhadarabját.

Százket éves ember. Gádl Mihály kisporbai (Trencsén m.) lakost hosszú élettel áldotta meg a Mindenható. Százket évet élt a legjobb egészségben s beteg soha sem volt. Mult hó 18-án bekövetkezett halála is hirtelen állott be.

Tanonok elhelyezése. Az Országos Gyermekvédő Liga azon kéressel fordult a kereskedelmi és iparkamarához, hogy a nála egyre nagyobb számban jelentkező tanoncok elhelyezésénél segítsék. A kereskedelmi és iparkamara most felhívta az ipartestületek és kereskedői társulatok elnökségét és kérte közbenjárásukat. A kik tehát tanoncot keresnek, forduljanak az Országos Gyermekvédő Ligához Budapestre, vagy az ipartestületnél jelentkezzenek.

Kanyaró. Nyitrai pereszlény és Nagyappony vidékén óriási módon grassál a kanyaró, mely már több áldozatot is szedett.

Uj Petőfi. A könyvpiacnak nagy ékessége, kincse egy új könyv: az új Petőfi. Sajtó alá rendezte: Endrődy Sándor. Köntöse: ékes. Belseje: a magyar szellem dicsősége. Bolti ára: 20 korona. De ingyen hozzájut az a nemeslelkű ember, aki a Petőfi-ház téglait akarja összegyűjteni. Aki 40 egy koronás Petőfi sorsjegyet vesz, vagy mások között szétoszt, az az új Petőfit ezt a gyönyörű értékes művet megkapja. A sorsjegyekért Herczeg Ferencnek, a Petőfi Társaság elnökének Budapest, IX., Boráros-tér 2. szám alá kell írni. A húzás március 15-én lesz. A szerencsés nyerő 274 brilliánstól ragyogó colliere-t nyer. Irjunk mielőbb sorsjegyekért.

Hirdetések a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyvkereskedésében, a hol a lapra is elő lehet fizetni.

Színház.

Teljesen föl tudjuk erteni a „Casanova”-féle slány és idomtalan mesécskek célzatos nézőpontját, amikor az író szerénytelen személyével találkozunk, de hogy egy alapjában jóindulatú s a modern ember jellemét jöhíszemű-eggel kutató drámairól olyan lehetetlen utakon tevelgyjen. mint a „Tulsó partól” c. színmű szerzője, az szinte megrendíteni képes beünnök a kötetlen vizsgálódás elvebe vetett hitet, megingatva egy-

szersmind a szabad bölcelet jogosultságának alapjait, mint a melyek nem vezethetnek elfogadható élettörvények szabályaihoz. Magának a műnek bizonytalan kapkodásában keressük elsősorban okait annak, hogy a színelőadás nem tartozott a sikerültebb esték közé, bár az általánosságtól eltekintve *Szabó* Ferenc és *Szalai* Rózsi kifogástalanul, majd *Fehér* Artur és végül a harmadik felvonásban *Dán* Katica és *Rátkai* Sándor külön-külön úgy ahogy bele tudtak illeszkedni képtelen szerepeikbe.

A faragatlan „Casanova” szintén elhibázott előadásában a többi személyek között kissé felül emelkedett *Várdi* Ede előjátékbeli és utolsó felvonásbeli elerzékenyült alakja, míg egyéb helyeken ő is erősen ingadozott a túlzásig hajszolt és erőszakolt szerelmi heroizmusában.

Nem nyújtott ez az est semmi élvezetet, absolute értéktelen volt s a közönség, a szombati közönség, mégis ujjongott örömeiben. Egy színvonalon találta magát az ott elhangzottakkal...

Hogy mennyire nem érdeklik a nyitrai publikumot az írói elmélyedés tanulságai, annak megdöbbentő példáját adja az a szomorú tapasztalat, melyet a „Romeo és Julia” színdarabjánál volt alkalmunk szerezni. Míg a „Casanova” izetlen erkölcsi durvasága, a „Varázskeringő” elképzelhetetlen ostobasága és egyéb e nemű irodalmi mizériák seregesen vonzzák intelligens és kevesebb intelligens közönségünket a nézőtér padjaira, addig a tisztességes irányú és az élet-felfogás alakulására döntő súlylyal bíró komoly drámák, lehet mondani tres ház előtt mutattának be nálunk. Ilyen esetekben az egyébkor szorongásig telt páholyok gazdátlanul maradnak, pedig az előző estéken a szép leányszemek tótágot meredve lesték a színpadon történeteket és könnyeztek bele a gyönyörűséges kacagásba. Száználmas képe ez városunk kulturai haladásának...

A címszerepeken *Szabó* Ferenc és *Hervai* Erzsébet — nyilván a fenti okoknál fogva — bizonyos vonatott, kedvetlen mozdulatokkal játszottak, de az utóbbi mély átérése és ellenállhatatlan tragikus alakja ennek dacára elragadó hősnőt produkált.

Hűtlen lett volna a nyitrai közönség ősi tradícióhoz, ha a szerdai és csütörtöki estéken nem tölti meg színtől a színház padsorait. A shakespearei borzalmak után visszazökkent a vigkedély kerékvasába s hosszú időre valósággyal a gyönyörűt magát. „A hálókocsik ellenőre”, a „Boccaccio” publikumunk közvéleményében finom darabok gyanánt szerepelnek, min egyáltalán nem csodálkozhatunk, a mikor figyelembe vesszük, hogy az ilyfajta vigjátékok a színdarab tekintélyét leszállítják arra a fokra, mely már a bohócok hivatása körébe tartozik. Nálunk pedig nevetni, mulatni akarnak, tehát az ilyen darabok a kelleténél is nagyobb istápolást érdemelnek. Színtársulatunk ez alkalommal is kitett magáért. *Rátkai* Sándor és *Szentes* János kifogyhatatlan előadást humora, *Tolnai* Juliska és *Szalai* Rózsi eleven s tetszetős szereplésével párosulva, mindig felszínen tartotta a jókedvet, mihez természetesen a bohózat tartalmi része elsősorban hozzájárult. Tetszést aratott még *Kelemen* Pál és *Stoll* Bela nyugodtságukban is mosolyra készítő fellepése. Kár, hogy tehetséges színészeink igyekezete sokkal nagyobb sokot lenni, semhogy ilyent a hasonló szennyes művek megkivánnak.

H.

Közgazdaság.

Szappangyártási tanfolyam. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a m. kir. technológiai iparmuzeumnál Budapesten f. évi január hó 15-ikére tervezett szappangyártási és zsiradék vegyészeti tanfolyam el lett halasztva, s ez előreláthatólag 1909. évi március hó 1-én veendi kezdetét és három hónapig fog tartani. A tanfolyamon résztvenni szándékozók a kamara útján mielőbb jelentkezzenek.

Pályázat munkásjutalmakra. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara javaslatára a kereskedelemügyi m. kir. miniszter azon munkások részére, akik hosszú idejű és sikeres munkásságuk által kiváltak, a folyó 1909. évre is kitüntető állami okmányokat és 100—100 koronát tevő jutalomdíjakat engedélyezett. E jutalmakra a kamara pályázatot hirdet. A pályázati feltételek ugyanazok mint a korábbi években. Felhivatnak a kamarai kerület érdekelt munkaadói, hogy legkésőbb 1909. évi május hó vegeig közöljék a kamarával azon munkások névsorát, akiket a szóban levő jutalmakra érdemeseknek tartanak. Oly munkaadók részéről, akik már

korábbi években neveztek meg a jutalmazásra érdemes munkásaikat, újabb előterjesztés nem szükséges, miután a kamara a régebbi előterjesztéseket nyilván tartja. A fentebb jelzett pályázati feltételek betekintethők a kamara titkárságánál.

Utazási kedvezmények. A Budapesten rendezett kisipari gép- és szerszámkiállítás alkalmából, mely a m. kir. technológiai iparmuzeumnál megnyílt és 1909. március hó 31-én bezáródik, a kereskedelemügyi miniszter az érdekelt iparosoknak vasúti utazási kedvezményeket engedélyezett. E kedvezmény feltételei, hogy egyszerre legalább 10 főből álló csoport utazzék. Ezek lehetnek, iparosok, iparossegédek és tanoncok és az alkalmazott nők. A kedvezményre jogosító igazolványokat a kamara állítja ki. A kiállítás kapcsolatban a technológiai iparmuzeum a következő tanfolyamokat tartja: a galvanizálásból, elektromotorkezelésből és az acetylen és egyéb gázheggesztésből. Ezen tanfolyamokra szintén a kmara útján lehet jelentkezni, ahol bővebb főlvilágosítást is nyernek az érdekeltek.

Telefon.

Dr. J. Részletesebb adatok kellenének ahhoz, hogy az illető úr eljárását bírálhassuk. — Köszönet!

K. M. Lakósi. A „Gondolatok” már a jövő számban jönnek. A többi is sorra kerül.

Tudósító Nagytapolcsány. Igen jó dolgok azok. — Hálás köszönet. A közigazgatási közegekre nézve első sorban nagytapolcsányi elvbarátaink véleménye irányadó.

**Két középiskolát végzett fiut
tanulónak felvesz
Huszár István nyomdatulajdonos, Nyitrán.**

313/1. 1908. Ö. szám.

Árverési hirdetmény és tulajdoni igények érvényesítése iránti felhívás.

A nyitrai kir. járásbíróóság mint hagyatéki bíróság néhai **Sándor Pál** hagyatékához tartozó s leltározott 2688 kor. 10 fillre becsült ingóságok **1909. január 28-án d. u. 2 órákor** nyilvános árverésen s a leltári értéken alól az ezennel kiküldött Vályi Lajos bir. végrehajtó által elfognak adatni.

Az 1881. LX. tc. rendelkezéséhez képest felhivatnak mindazok, akik a fentiek szerint a hagyatéki ingóságokhoz tulajdoni igényt támaszthatni vélnék, miszerint tulajdoni igényüket az árverés határnapjáig a kiküldöttnél különbeni törvényes következmények terhe alatt jelentsék be.

Nyitrán, 1908. évi december 31.

Ujfalussy,
kir. járásbíró.

7. 1-1.

Alapított 1869-ben.

**Nyitrai Népbank
mint részvénytársaság**

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

5. 12.

Az igazgatóság.

Székháza Városházter 3. sz.

**Egy kitünő karban lévő
Pianino eladó!**

Hol? Megmondja a kiadóhivatal.
13. 1-1.

Meghívás.

**A Nyitrai Népbank
mint részvénytársaság**

1909. évi január 31-én d. e. 11 órákor
Városház-ter 3. sz. saját székházában

**XL-ik
rendes évi közgyűlést**

tart, melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meghívattak.

Napirend:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a nyeresmény felosztása.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése.
5. Az igazgatóság indítványai.
6. A 31. § értelmében netán beayujtott indítványok tárgyalása.
7. A szavazatszedő és a jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság kijelölése.
8. Négy igazgatósági tag, három rendes felügyelő-bizottsági tag és két felügyelő-bizottsági póttag megválasztása.

Figyelmeztetés! A mérleg és a felügyelő-bizottság jelentése az intézet helyiségében a jogosultak által megtekinthetők.

8. 1-2.

Az igazgatóság.

Több kiállításon ezüst éremmel és díjjal kitüntetve.

**JUHARI KÁROLY
TEPLOMFESTŐ
ÉS OLTÁRÉPÍTŐ
NYITRA, KÁPTALAN-U. 17.**

Elismert kiváló szakerő templomfestés és oltárépítészet terén, a mit a közel multban is sikerrel bevégzett számtalan és alább felsorolt munkát bizonyít.

Legujabban a következő munkálatok fejeztettek be:

- Szakolczai sz. ferencendi templom festése és összes oltárok megújítása, a főoltárra új tabernaculum.
- Szakolczai főtemplom stilszerű kijavítása és oltárok tisztítása.
- Szakolczai Stíbor-féle alapítványi kápolna új festése.
- Czifferi templom új festése.
- Nagybélcezi romanizált templom új festése, (mely a környék legszebb temploma).
- Vágszikkási templom új festése.
- Zsolti templom új festése és az összes oltárok aranyozása.
- Bélaházi templom új festése.
- Gerencséri alapítványi iskola kápolnájának új festése és egy új oltár építése.
- Salgói oltár megújítása. 9. 1-12.
- Gesztii oltár megújítása.
- Pozsonyi és zsolnai sz. ferencendi templomok részére egy-egy új tabernaculum építése.

Különösen ajánlom a Főtiszt. Clérus n. becsült figyelmébe az én általam szerkesztett, az egyházi Liturgia szabványainak megfelelő „tabernaculumot”, a mi bármely régi forgó tartókon is jól alkalmazható.

**Házmesteri állást,
mely kiszolgálással van összekötve
kaphat alkalmas egyén.**

Bővebbet Palugyay-u. (Felsőváros) 14. sz.

**Nyitra alvárosi köz-
birtokosság** tulajdonát képező „Iharos” erdőben

folyó évi január hó 20-án délelőtt 9 órákor kezdődő nyilvános árverésen **273 db hagyoncfa (makkfa)** fog eladatni. — Nyitrán, 1909. január hó 14-én.

11. 1-1.

Juhász Sándor
közirtokossági felügyelő.

Seilnacht József

= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme

GALGÓCZ
(Nyitra megye).

Németprónai templom főoltára 1907.

Oltárok, szószékek, keresztelő-kutak, szobrok és keresztúti állomások stb. izléses készítése. Régi oltárok átalakítása és díszítése.

Vázlatokat és költéséleírányzatokat díjmentesen küldök.

Polychromikus festészet!

Mindennemű tárgyak minden alakban tirolai iparjelleg szerint.

149. 13-52.

Eladó ház!

Ujjonnan épült csinos ház, közel a nyitrai vasúti állomáshoz, áll 7 lakásból és hozzá való melléképületből, 12 darab marhára istálló és kert; évi házbérjövdelem 2200 kor. 15 évig adómentes. — Ügynökök díjaztatnak.

10. 1-1.

Molnár Imre.

Legmegbízhatóbb cég!

Kitüntetve az Országos Ipar-egyesület nagy ezüst érmével.

SULGAN ANDRÁS

42. 49-52. CIPÉSZ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 7.

Ajánlja a nagyérdemű közönség szives figyelmébe modern berendezésű **nagy cipőraktárát**

Továbbá ajánlja felsőrész készítőanyagait és bőrkereskedését a t. cipésmester urak figyelmébe. Raktáron tart legjobb bel- és külföldi bőroket: angol bagaria, chevreaux, box és borjubört stb., valamint az összes cipész kellékeket. Mérték utáni felsőrész kidolgozására különös gond fordítatik. Vidéki megrendeléseket gyors és pontos kiszolgálás mellett eszközöl nagyban és kicsinyben. Érzékeny és hibásnövésű lábakra nagy figyelem fordítatik.

Legmegbízhatóbb cég!

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

W **Mielőtt**
személy-, jelzőlog- v. építési
KÖLCSÖN iránt intézkednek,
kérjen díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST
IX. Lóczy-utca 7.
Telefon: Interurbán
46-31.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufrukat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj- és szakálfestést, ugyancsak tyukszemvágást jutányos áron. 92. 32-52.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Ugyanott egy fiú tanoncnak felvétetik.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Szőlőoltvány, amerikai és hazai vessző- eladási hirdetmény.

A nagyméltóságú Földművelésügyi Minisztérium 60900/1896. számú szokványrendelete szerint válogatott első osztályú sima és gyökeres

Ripária-Portalis, Rupestris-Monticóla és Vitis-Solonis

amerikai vadvessző, valamint ugyanily alanyokra nemesített, fenti rendeletnek mindenben megfelelő a legkiválóbb bor és csomage fajja

gyökeres fás és zöldoltványok úgyszintén **hazai sima és gyökeres vesszők** kerülnek nálunk ezen évben nagymennyiségben eladásra. 141. 14-26.

Badacsonyvidéki Szőlőtelep kezelősége
Tapolca (a Balaton mellett).

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

2. 3-52.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben ugy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, úgymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Himző-munkákra kiválóan alkalmas Pfaff-varrógépeit

163. 6-10.

ajánlja **SZLÁVIK KONSTANTIN**
Nyitra, Plébánia-utca 4. szám.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól — **acél alkatrészekből** állanak az utolsó csavarig.

Erős anyagok feldolgozására, mint **ipari gépek** első helyen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló írásbeli jótállást biztosítok.

Javításokat elfogadok.

Árjegyzék ingyen.

Kiváló tisztelettel

Szlávik Konstantin,
mechanikus, optikus.

SINGER Co. VARRÓGÉP RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

NYITRA, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 15. SZÁM.

94. 35-52.

Ezen jelzéssel ismer-

hetők fel azon üzle-

tek, a melyekben a

SINGER-varró-

gépek árusítatnak.

Ezen jelzéssel ismer-

hetők fel azon üzle-

tek, a melyekben a

SINGER-varró-

gépek árusítatnak.

Óvjuk ezennel vevőinket leghatározottabban oly gépektől, melyek más kereskedők által „Eredeti Singer” név alatt ajánlatnak. Miután mi gépünket sohasem adjuk kereskedőknek, a más oldalról ajánlott „Eredeti Singer” gépek csak régi, használt, harmadik kézből beszerzett varrógépek lehetnek, melyekért nem garantálunk és az esetleges pótrészeket nem szállítunk.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

1. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.